

1 Timotheüs 3 vers 16. Dr. Kornelis Heiko Miskotte

“En buiten alle twijfel, de verborgenheid, waarop de Godsvruchtig zich richt, is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de volkeren, is geloofd in de wereld.”

Deze tekst is moeilijk en geladen om uit te leggen. Bij het Woord, buiten alle twijfel richt zich ons hart op; het lokt ons, de verborgenheid der zaligheid en het geheim van het geloof is groot. Daar zijn we het wel over eens. Geloof is iets anders dan wat men in zijn algemeenheid als Godsdienst, of zedelijkheid, moraal en idealisme bestempeld.

Buiten alle twijfel, vrienden het is anders. Het geloof is een geheim een heel apart geheim. Maar de keerzijde van dat het geloof een geheim is, ligt pastoraal moeilijk voor de mensen die zeggen: Ik geloof niet, heb er niets aan, het is voor mij te moeilijk, ik zal het waarschijnlijk toch niet vinden, kom er nooit aan toe want ligt me nu eenmaal niet....

O, de arglistigheid van ons hart zit diep, het komt er eigenlijk niet op neer wat je bent en aanhangt, alle godsdiensten zijn toch gelijk, er zijn toch vele opvattingen. Over alle tegenwerpingen en bezwaren richting geloof zijn we het eens, de verborgenheid van de Godzaligheid is groot. Het geloof kan men niet nemen wanneer men wil, het onttrekt zich aan onze greep, hoewel het zich zo eenvoudig aanbiedt...

Het nieuwe dient zich echter van boven, van buiten en uit de hemel aan, vanuit de orde van God, komt het tot ons. Het eigenlijke mysterie is niet dat er gelovigen zijn, maar in DAT waar zich het geloof op richt, waar het blijkbaar van leeft, waarheen het wijst; de wereld van God, van de ANDER, Die nabij is en zalig maakt.

Het geloof is niet gericht op ervaring, niet een ding, een kracht, niet occult, het ontstaat door een persoonlijke bemoeienis, in ons mensenleven ingedragen. De verborgenheid waar de Godsvruchtig zich op richt is groot. Het christelijke geloof is niet groot, al schijnt het iets bijzonders, en de mensen die geloven zijn ook niet groot. Nee, buiten alle twijfel zijn alle gelovigen het eens waarop het geloof zich richt.

Het grootste geheim is in deze tekst de dader, degene die dit alles gedaan heeft en doet. Het geloof is niet een religie en dan van alle religies de geheimzinnigste. Het geloof is in zichzelf niets, het is een open hand die zich richt op Hem, die het geheimenis is en neerdaalt en verkondigt en uitdeelt.

Zie we weten van God ongeveer niets, maar in de verborgenheid waar het geloof zich als een gave van God op mag richten, daar is IEMAND geopenbaard, in ons vlees en bloed, gerechtvaardigd in de Geest, gezien door de engelen, gepredikt onder de volkeren/heidenen.....IEMAND een beweging die komt in de banen van ons leven, met de tranen van ons bestaan, daar waar wij liggen, lijden, spreken en klagen, daar waar wij verkeren in de koortsige vermoeden van ons langdurig streven, daar waar wij in de enge worden gedreven....DAAR IS VERSCHENEN IEMAND.....CHRISTUS!

Dat is het geheimenis, waar het geloof zich op richt. Dat ene waardoor het Christelijk geloof Christelijk is, dat ene is CHRISTUS. De openbaring is geen mededeling van bovennatuurlijke waarheden, maar de tegenwoordigheid van HEM. Het is vaak onmogelijk om duidelijk te maken dat het geloof geen godsdienst is, en dat de openbaring niets te maken heeft wat men in andere religies openbaring noemt.

Van meet af aan is het Evangelie iets anders geweest dan een moraal of een godsdienst. Het Evangelie is van dien aard dat wij er niets af kunnen doen, de kracht en de aanwezigheid van de Persoon die wij Christus mogen noemen. Wij weten nu buiten alle twijfel dat de aanwezigheid van het Evangelie deze is, dat wij van God het rechte niet weten dan van Christus. In hem heeft God Zich geopenbaard. Christus Die ons verlost, vrijgemaakt in de gevangenis van het zwoegen, en onszelf iets te willen voorstellen.

Als wij ons iets willen voorstellen? Zie, het Aangezicht van Zijn Zoon. Als we zekerheid zoeken dan niet in onszelf, de zekerheden die ons reeds van nature eigen zijn, door ons denken of onze religieuze intuïtie. Niemand kent de Zoon dan de Vader. Niemand heeft ooit God gezien, de Zoon die in de schoot des Vaders was heeft Hem ons verklaard. Het is alles genadevolle openbaring en geen kwaliteit van de mens.

Is er een terugkeer naar de eerlijkheid? Die zegt, buiten alle twijfel .

Wat wij bewerkstelligen heeft niets te maken met het Evangelie. Het blijkt echter dat onze religieuze zaakjes op een faillissement uitlopen.

Het Evangelie is namelijk niet naar de mens, het is een ergernis, maar er is heel wat nodig voordat een mens dat erkent, dat kan hij niet uit zichzelf tevoorschijn roepen.

Het vergt een waarachtigheid die boven ons vermogen gaat. Wie hier waarachtig is ten volle, die mag of Christus toevallen door het geloof, of Christus aanvallen en dat loopt nooit goed af.

Ten diepste moet ik de atheïsten en de heidenen respecteren vanwege hun waarachtigheid. Zij hebben gezien dat het geheimenis groot is, al zeggen ze het anders.

Laten ze het een droom noemen, of absurd of een verbeelding van gekwelde, dat scheidt in ieder geval duidelijkheid. Het mysterie wordt er des te groter door.

Buiten alle twijfel, het mysterie is groot zegt de Apostel, het is geweldig fenomenaal, verbijsterend, superlatieven te kort, beter is het om de Apostel na te zeggen: het is GROOT. Het is zo en niet anders. Buiten alle twijfel, het geheimenis is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de volkeren, is gelooft in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

De hele toon van de Apostel doet ons denken aan de ceremoniën van de troonsbestijging en grijpt vooruit op het visioen uit Openbaringen 7, waar dank wordt gebracht aan Degene Die op de troon zit en aan het Lam dat geslacht is en de hele schepping zingt.

Paulus kijkt hier niet naar de eeuwigheid, maar naar het gewone mensenleven met zijn pijn en zijn droom, dat leven vol van verlangen en eindeloze vermoeden, het ziet naar het aardse leven van Jezus Christus. Wonderbaarlijk.....Hij is geworden in het vlees, dat is in de menselijke natuur, zoals die vernederd is in de staat der verlatenheid van God. Het vlees, dat is niet maar de mens, maar de mens in Zijn angst, in zijn opgejaagdheid, in zijn in de engte gedreven bestaan. Daar in die enige engte heeft de Zoon des mensen

Zich geopenbaard. Hij Die het geheimenis is van al het leven.

Alle religie wil uit dit vlees weg, wil daaruit verlost worden. Maar hier is lichtende de Liefde, de Liefde, Die ons heeft bezocht en Zich zozeer heeft vernederd, dat Hij in het vlees gekomen is, wetende dat Hij ons niet meer bereiken kon dan zo, wetende dat wij veel te ver weg waren om bereikt te worden, met grote, heilige en zuivere woorden, wetende dat Hij moest bij ons zijn, in onze natuur, in ons leven in onze dood, in onze vermoeyenis, in onze angst en in ons oordeel.

Buiten alle twijfel, het is een heilsgheheim, want dit is de LIEFDE en die LIEFDE is Hijzelf. Wij weten uit onszelf niet waar dit woord LIEFDE op doelt, het is niet waar dat wij de waarheid in onszelf droegen en dit verschijnsel Jezus hebben herkend. Dan weten we nog steeds niet wat openbaring is, want die openbaring hebben wij niet nodig. Liefde O Liefde hoe zijt Gij geschonden, omdat wij meenden te weten wat liefde was. God is Liefde en dat kunnen wij nooit veranderen.

Buiten alle twijfel is dat deze hymne geen heil voor ons zou zijn als Die IEMAND, iemand anders zou zijn dan de Schepper van hemel en aarde, Die Zich heeft neergelaten in onze vervreemding. Inderdaad, de genezing en het heil moeten uit de eeuwigheid komen. Wij moeten ze daar niet gaan zoeken. Wij mogen echter keren verstaan door Woord en Geest, dat die LIEFDE ons is komen bezoeken.

Wij ontdekken steeds weer dat wij niet weten wat liefde is, wij hebben daar geen verstand van, wij hebben wel het woord liefde, maar hoe komen we daaraan? Maar een ieder die zichzelf kent in zijn liefdeloosheid en zijn egocentriciteit en zijn gebondenheid, die weet dit is de LIEFDE.

De Vader en de Zoon en de Heilige Geest, Die in een eeuwige gemeenschap met elkaar zijn en ons niet nodig heeft en niets naast Zich nodig heeft. En Die ons toch geschapen heeft! Reeds de Scheppingsdaad op zichzelf is een blijk van Gods liefde. Mensen, dat w8n er mogen zijn is de liefde Gods.

De martelaren die door de demonen gegrepen werden wisten van Gods liefde. Zij hebben die Liefde Gods geprezen en zijn terwille van het getuigenis Gods de dood ingegaan. Het is het geheimenis dat ingegaan is in het mens-zijn van Jezus Christus en Die gekruisigd.

Buiten alle twijfel, dit geheimenis is groot. God heeft Zijn eigen leven, Zijn eigen hart, Zijn eigen bloed en kracht gegeven. Opdat wij zouden weten dat wij nooit eenzaam waren, ook al voelde wij ons zo, en nooit eenzaam meer zullen zijn in de schepping, die de Zijne is en blijft.

In Jezus Christus wordt openbaar dat hemel en aarde zijn verenigd. Gods denken is daad. Hij praat niet van schoonheid maar Hij scheidt de schoonheid. Hij praat niet van vrijheid, maar geeft ons de vrijheid. Hij praat niet van liefde maar stelt de daad van de liefde. Gods Liefde neemt de gestalte aan in Zijn Zoon Jezus Christus. Liefde is het besluit, zonder de andere niet meer te willen leven. Zo is het geheimenis te vinden in het vlees. Het is buiten alle twijfel. God is geopenbaard in het vlees.

Deze hymne gaat voort: Gerechvaardigd in de Geest. Wij verwonderen ons niet alleen daarover dat Christus in de wereld gewandeld heeft, maar dat er mensen zijn die dit mogen gaan geloven door Woord en Geest en die ten alle tijden met HEM verenigd zijn en blijven.

Christus is gerechvaardigd, Hij heeft gelijk gekregen met deze wonderlijke gang, gelijk gekregen in

den Geest d.w.z. dat Hij de Geest heeft uitgestort en uitgezonden op Pinksteren. Toen heeft Hij de gemeente gesticht, de kerk geformeerd. En daarin is gerechtvaardigd die wonderlijke weg dat Hij in het vlees gekomen is. Daarin heeft God, Zijn eigen Zoon, Zichzelf gerechtvaardigd, dat er in deze wereld een Stem is, die antwoordt.

Pinksteren....., wij hebben de Geest ontvangen, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn. We kunnen en mogen ons steeds meer verwonderen dat er Christenen zijn, mensen die mogen gaan geloven. Hoe komen die mensen daartoe? Ze hebben ook een angstig hart en worden ook gekweld door dit bestaan. Kortom het zijn gewone mensen, vol vragen en vol met tekorten, vol twijfel en niet zonder aanvechting. En nu is daar vroeger buiten hen, in een andere tijd door een ANDER MENS iets gedaan, iets geleden en ze zijn daardoor tot vrede mogen komen, ze mogen geloven. Er is verbazing hoe komen ze ertoe te geloven?

Hoe spelen ze het klaar en hoe houden ze het vol? Weten we niet, maar dit is nu wat de Apostel bedoelt: Christus is het geheimenis, werd gerechtvaardigd in de Geest. Wat in de mensen werkt is de Geest, Zijn Geest, de kracht, de adem en de inspiratie, WAARDOOR ZE MOGEN KENNEN WAT ZE VAN NATURE NIET KENNEN, en begeren wat tegen hun begeerte ingaat en doen waartoe ze uit henzelf niet bij machte zijn.

Het was niet tevergeefs wat Jezus heeft geleden. De kerk weet de dingen die hen van God geschonken zijn. Zo wordt Christus gerechtvaardigd in de Geest. En we kunnen het allen eens zijn: Buiten alle twijfel. Hij is gerechtvaardigd in de Geest, die het geloof op aarde heeft gewekt en bewaard.

De tekst vervolgt door te zeggen: Hij, de Zoon wordt zichtbaar voor de engelen. Juist als de Zoon een nieuwe verborgenheid ingaat bij de hemelvaart. Terwijl Hij voor de engelen zichtbaar wordt, wordt hij echter HOORBAAR in de wereld, wordt Hij gepredikt aan de volkeren/heidenen en het Evangelie schrijdt door de wereld en door alle culturen. Hij komt en overwint de wereld, alleen maar door buiten alle twijfel het geheimenis te zijn, het hart van alle geheimen van het leven.

Wat er gebeurt in de kerkgeschiedenis is verovering door Woord en Geest. Het mysterie van de verkondiging is ook geopenbaard aan de heidenen. Hij is geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de Geest, gepredikt onder de volkeren, is geloofd in de wereld.

Niet geloofd in de wereld maar wel door de wereld, plaatsbekledend. Zo straalt het grote geheimenis en wordt Zijn Liefde beleden, gaat het Woord uit, opdat de weerspannige en onverschilligen Zijn Naam mogen belijden.

Het Woord zal niet ledig tot Mij wederkeren, maar het zal voorspoedig zijn, in hetgeen waartoe ik het zend. Het geloof is geen particuliere aangelegenheid.

En is opgenomen in Heerlijkheid. Dat wil zeggen het hangt niet van het geloof van de wereld af of ons geloof, of het mysterie van Christus geldig en machtig zal wezen. Christus is namelijk veilig voor alle pro en contra, voor alle ups en downs van de geschiedenis. Van toe en afkeer in het geestelijk leven. Hij is de Waarheid, die GELDT. Hij staat overal boven en is opgenomen in Heerlijkheid. De hemelen moeten Hem ontvangen tot de tijden der wederoprichting van alle dingen.

Dit geheimenis is groot, groter dan alle donkere geheimen, het is het geheimenis van het God zijn. Denk u eens in God is vrij, Zijn denken en doen in de wereld is vrij. God is vrij om tegenwoordig te zijn, dat Hij Zich opent maar ook verbergt. God is vrij om Zich in te laten met personen met een twijfelachtige reputatie, met het verworpene. Uit kracht van die VRIJHEID is GOD almachtig. Uit kracht van die vrijheid is Hij meer dan het noodlot. Er is geen macht die Gods vrijheid kan begrenzen.

God is vrij om ons mee te nemen op Zijn geweldige gang in Christus van volheid tot volheid, van heerlijkheid tot heerlijkheid. God is even heerlijk in Bethlehem als aan het kruis.

God is de gans Andere. God is vrij Zijn aanwezigheid tot in het eindigende Zijn presentie te variëren. In schepping en regering van de wereld is Hij anders. En wederom anders in de geschiedenis, anders in de verzoening en anders in de verlossing, die komt. En in dit alles is Hij puur Zichzelf. Hij is anders in de Profeten en anders in de Apostelen, anders in de tijden van Luther dan in onze tijden, anders in de verkondiging en anders in het sacrament, anders dan gisteren t.o.v. morgen. Anders in Zijn betrekking tot u en mij, tot ieder mens tot elk wezen anders.

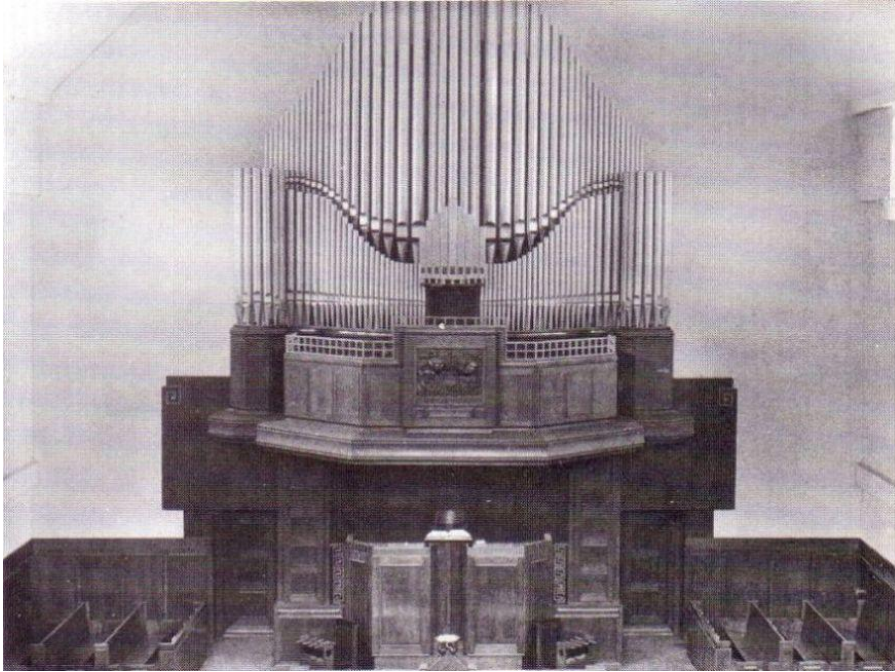
Nog eens niet als een prediking van willekeur, maar als een eerbiedige gevolgtrekking uit dat ene centrale feit: God is geopenbaard in het vlees. Als dat kan dan kan alles! Alles wat Hij, die de eeuwige Liefde is, zich voorneemt om te doen, opdat wij eeuwig bij Hem zullen zijn

Zeggen wij te veel als wij stellen, dat wij met vreugde en vrijmoedigheid beweren, God Zich getoond heeft vrij te zijn? Was Hij niet tegenwoordig in het rijk der demonen, was Hij niet bezig in de toorn aan de ontferming te denken, Kwam Zijn diepste tederheid niet in de grootste verlatenheid? God is vrij recht te doen. De dingen zijn anders dan dat ze schijnen te zijn, want God is geopenbaard in het vlees. Hij is de AANWEZIGE. En buiten alle twijfel het geheimenis van de Godzaligheid is groot. Daarom komt het hele leven wonderbaar terecht. Het geheimenis is geopenbaard in de wereld en dat gaat door met of zonder u. God is machtig het afgewende hart te doen gaan in de richting van het geheimenis. God is openbaar in het vlees. En buiten alle twijfel, hoe gij u ook keert van Hem, gij zijt van Hem.

Amen

Verkondiging is gehouden op zondagmorgen in de Willem de Zwijgerkerk te Amsterdam- Zuid Ter gelegenheid bij het afscheid van het werk voor de niet-kerkelijke.

Willem de Zwijgerkerk te Amsterdam- Zuid

Miskotte

Theoloog in de branding, 1894-1976

Heiko Miskotte was een theoloog met het geloof van een twijelaar

Als predikant kwam hij vaak matig uit de verf, en als hoogleraar theologie raakte hij geïsoleerd van zijn collega's. Hij kon zeer somber zijn, en leed aan diepe geloofstwijfel.

Toch geldt **Heiko Kornelis Miskotte (1894-1976)** als een van Nederlands grootste theologen